

Operace matic v programu R

R je open-source statistický programovací balíček, který obsahuje mnohé operátory vektorů a matic.

Matic

```
# maticová funkce
# R zadává data vložená po sloupcích začínajících sloupcem jedna
# 1. arg: c(2,3,-2,1,2,2) hodnoty prvků vyplňující sloupce
# 2. arg: 3 počet řádků (rows)
# 3. arg: 2 počet sloupců (columns)
```

```
A <- matrix(c(2,3,-2,1,2,2),3,2)
```

```
A
      [,1] [,2]
[1,]    2    1
[2,]    3    2
[3,]   -2    2
```

Je to matice?

```
is.matrix(A)
```

```
[1] TRUE
```

```
is.vector(A)
```

```
[1] FALSE
```

Násobení skalárem

```
c <- 3
c*A
      [,1] [,2]
[1,]    6    3
[2,]    9    6
[3,]   -6    6
```

Sčítání a odečítání matic

```
B <- matrix(c(1,4,-2,1,2,1),3,2)
```

```
B
      [,1] [,2]
[1,]    1    1
[2,]    4    2
[3,]   -2    1
```

```
C <- A + B
```

```
C
      [,1] [,2]
[1,]    3    2
[2,]    7    4
[3,]   -4    3
```

```
D <- A - B
```

```
D
      [,1] [,2]
[1,]    1    0
[2,]   -1    0
[3,]    0    1
```

Násobení matic %*%

```
D <- matrix(c(2,-2,1,2,3,1),2,3)
```

```
D
      [,1] [,2] [,3]
[1,]    2    1    3
[2,]   -2    2    1
```

```
C <- D %*% A
```

```
C
      [,1] [,2]
[1,]    1   10
[2,]    0    4
```

```
C <- A %*% D
```

```
C
      [,1] [,2] [,3]
[1,]    2    4    7
[2,]    2    7   11
[3,]   -8    2   -4
```

```
D <- matrix(c(2,1,3),1,3)
```

```
D
      [,1] [,2] [,3]
[1,]    2    1    3
```

```
C <- D %*% A
```

```
C
      [,1] [,2]
[1,]    1   10
```

```
C <- A %*% D
```

Chyba v A %*% D : nekonformní k násobení

Transpozice matic

```
AT <- t(A)
```

```
AT
      [,1] [,2] [,3]
[1,]    2    3   -2
[2,]    1    2    2
```

```
ATT <- t(AT)
```

```
>ATT
      [,1] [,2]
[1,]    2    1
[2,]    3    2
[3,]   -2    2
```

Jedničkový vektor

```
U <- matrix(1,3,1)
```

```
U
      [,1]
[1,]    1
[2,]    1
[3,]    1
```

Jedničková matice

```
U <- matrix(1,3,2)
U
  [,1] [,2]
[1,]  1   1
[2,]  1   1
[3,]  1   1
```

Diagonální matice

```
S <- matrix(c(2,3,-2,1,2,2,4,2,3),3,3)
S
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  2   1   4
[2,]  3   2   2
[3,] -2   2   3
```

```
D <- diag(S)
D
[1] 2 2 3
```

```
D <- diag(diag(S))
D
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  2   0   0
[2,]  0   2   0
[3,]  0   0   3
```

Jednotková (identická) matice

```
I <- diag(c(1,1,1))
I
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  1   0   0
[2,]  0   1   0
[3,]  0   0   1
```

Symetrická matice

```
C <- matrix(c(2,1,5,1,3,4,5,4,-2),3,3)
C
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  2   1   5
[2,]  1   3   4
[3,]  5   4  -2
```

```
CT <- t(C)
CT
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  2   1   5
[2,]  1   3   4
[3,]  5   4  -2
```

Inverze matice

```
A <- matrix(c(4,4,-2,2,6,2,2,8,4),3,3)
A
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  4   2   2
[2,]  4   6   8
[3,] -2   2   4
```

```
AI <- solve(A)
AI
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  1.0 -0.5  0.5
[2,] -4.0  2.5 -3.0
[3,]  2.5 -1.5  2.0
```

```
A %*% AI
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  1   0   0
[2,]  0   1   0
[3,]  0   0   1
```

```
AI %*% A
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  1   0   0
[2,]  0   1   0
[3,]  0   0   1
```

Inverze & determinant matice

```
C <- matrix(c(2,1,6,1,3,4,6,4,-2),3,3)
C
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  2   1   6
[2,]  1   3   4
[3,]  6   4  -2
```

```
CI <- solve(C)
CI
  [,1] [,2] [,3]
[1,]  0.2156863 -0.25490196  0.13725490
[2,] -0.2549020  0.39215686  0.01960784
[3,]  0.1372549  0.01960784 -0.04901961
```

```
d <- det(C)
d
[1] -102
```

Počet řádků & sloupců

```
X <- matrix(c(3,2,4,3,2,-2,6,1),4,2)
X
  [,1] [,2]
[1,]  3   2
[2,]  2  -2
[3,]  4   6
[4,]  3   1
```

```
dim(X)
[1] 4 2
```

```
r <- nrow(X)
r
[1] 4
```

```
c <- ncol(X)
c
[1] 2
```

Výběr řádku

```
H[1, ] * výběr 1. řádku
[1] 5 2 1
```

Výběr sloupce

```
H[, 2] * výběr 2. sloupce
[1] 1 1 2 2 6
```

Výpočet součtů sloupců a řádků

```
# pozor na velké písmeno S
```

```
A <- matrix(c(2,3,-2,1,2,2),3,2)
```

```
A
      [,1] [,2]
[1,]    2    1
[2,]    3    2
[3,]   -2    2
```

```
c <- colSums(A)
```

```
c
[1] 3 5
```

```
r <- rowSums(A)
```

```
r
[1] 3 5 0
```

```
a <- sum(A)
```

```
a
[1] 8
```

Výpočet průměrů sloupců a řádků

```
# pozor na velké písmeno M
```

```
cm <- colMeans(A)
```

```
cm
[1] 1.000000 1.666667
```

```
rm <- rowMeans(A)
```

```
rm
[1] 1.5 2.5 0.0
```

```
m <- mean(A)
```

```
m
[1] 1.333333
```

Výběr submatice z matice

```
A[, 1:3] * výběr 1. až 3. sloupce
```

```
A[2:3, ] * výběr 2. až 3. řádku
```

Horizontální spojování matic

```
A
      [,1] [,2]
[1,]    2    1
[2,]    3    2
[3,]   -2    2
```

```
B <- matrix(c(1,3,2,1,4,2),3,2)
```

```
B
      [,1] [,2]
[1,]    1    1
[2,]    3    4
[3,]    2    2
```

```
C <- cbind(A,B)
```

```
C
      [,1] [,2] [,3] [,4]
[1,]    2    1    1    1
[2,]    3    2    3    4
[3,]   -2    2    2    2
```

Vertikální spojování matic

```
C <- rbind(A,B)
```

```
C
      [,1] [,2]
[1,]    2    1
[2,]    3    2
[3,]   -2    2
[4,]    1    1
[5,]    3    4
[6,]    2    2
```

2. odmocnina

```
sqrt(b)
```

Řešení soustavy rovnic

$$3x_1 + 4x_2 = 4$$

$$x_1 + 6x_2 = 2$$

V maticovém zápisu: $\mathbf{Ax} = \mathbf{y}$, kde

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 6 \end{bmatrix}, \mathbf{x} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \mathbf{y} = \begin{bmatrix} 4 \\ 2 \end{bmatrix}$$

Pak $\mathbf{x} = \mathbf{A}^{-1}\mathbf{y}$, nebo v R

```
A <- matrix(c(3,1,4,6),nrow=2)
y <- matrix(c(4,2),nrow=2)
x <- solve(A)**y
x
```

Maticové příkazy

V následujících příkladech jsou **A** a **B** matice a **x** a **b** jsou vektory.

Operátor nebo funkce Popis

A * B	Násobení prvku prvkem
A %*% B	Násobení matic
A %o% B	Outer product. AB' (Kronekerův součin; $\mathbf{U} \otimes \mathbf{V}$)
crossprod(A, B)	A'B a A'A
crossprod(A)	
t(A)	Transpozice
diag(x)	Vytvoření diagonální matice s prvky x na hlavní diagonále.
diag(A)	Vrátí vektor obsahující prvky hlavní diagonály.
diag(k)	Jestliže k je skalár, vytvoří k x k matici identity.
solve(A, b)	Vrátí vektor x z rovnice b = Ax (tj. A⁻¹b)
solve(A)	Inverze matice A (A je čtvercová matice)
ginv(A)	Moore-Penrose zobecněná inverze matice A . ginv(A) vyžaduje nahrání MASS balíčku.
cbind(A, B, ...)	Kombinuje matice (vektory) horizontálně.
rbind(A, B, ...)	Kombinuje matice (vektory) vertikálně.
rowMeans(A)	Vrátí vektor průměrů řádků.
rowSums(A)	Vrátí vektor součtů řádků.
colMeans(A)	Vrátí vektor průměrů sloupců.
colSums(A)	Vrátí vektor součtů sloupců.

Doc. Ing. Tomáš Urban, Ph.D.
UMFGZ
MENDELU v Brně
urban@mendelu.cz